

Quan l'any 1898 va publicar-se el primer número de la *Gynecologia catalana*, primera revista mèdica en català, provocà un refús en un nombrós grup de metges que propicià la suspensió de la revista. Uns mesos després, amb sorpresa dels assistents, es pronuncià la primera comunicació científica en català en una de les sessions mèdiques de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya i l'any 1901 el seu secretari general redactà la primera acta en català. Sis anys més tard, el 1907, aquesta entitat inicià la publicació de la revista *Annals de Medicina*, que continua publicant-se encara en l'actualitat i amb àmplia difusió. Fem notar aquests esdeveniments històrics com el principi de redreçament de la nostra llengua en l'àmbit mèdic i sanitari en general, ja que posteriorment aparegueren més publicacions, altres revistes, i encara que en un principi algunes vivien modestament, representen l'afirmació progressiva de la validesa del català com a llengua científica.

Amb l'adveniment l'any 1913 dels congressos de metges de llengua catalana, la publicació del *Diccionari ortogràfic* de Pompeu Fabra l'any 1917 i l'augment de publicacions i sessions clíniques en la nostra llengua, quedà palesa la necessitat de crear una normativa i a la vegada actualitzar i normalitzar els mots i expressions mèdiques.

L'any 1930, en el curs del Sisè Congrés de Metges de Llengua Catalana, Manuel Corachan rebé l'encàrrec de dirigir la redacció d'un diccionari de medicina, que s'edità en fascicles i es publicà complet sis anys més tard.

Després vingueren temps difícils i una repressió cultural que durà quaranta anys. Els esforços esmerçats per normalitzar el llenguatge mèdic i científic no quedaren oblidats i ja en plena dictadura s'editaran uns fulls ciclostilats amb propostes de neologismes i actualitzacions conceptuais a conseqüència dels nous descobriments científics i de l'aparició de noves tècniques de diagnòstics i tractaments mèdics. Ja a finals de la dictadura, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears publicà un *Vocabulari mèdic* l'any 1974 que fou reeditat i ampliat els anys 1979 i 1989. Un any després, el 1990 es presenta públicament el *Diccionari enciclopèdic de medicina*, que ha estat reeditat i ampliat l'any 2000.

Aquells primers esforços de principis de segle comptaven amb pocs assessoraments lingüístics. A partir de la publicació de les *Normes ortogràfiques* tingueren l'inestimable ajut de Pompeu Fabra i des de l'any 1985 el TERMCAT treballa amb l'objectiu d'assessorar lingüísticament els professionals en els àmbits científics.

Sempre s'ha tingut present que la nostra parla —igual que totes les llengües— no és una peça de museu. És una realitat viva que incorpora recursos lingüístics nous que no s'han de fer ni contra l'estructura i el geni de la llengua, ni arraconant recursos de què disposa, ni tampoc al marge de l'autoritat lingüística.

La intervenció de mots esdevé ineludible a causa del veïnatge d'altres àrees lingüístiques i de la introducció de noves tècniques mèdiques de diagnòstic i dels nous

tractaments. És per aquests motius que la llengua ha d'estar oberta als manlleus, però l'assumpció d'aquests ha d'estar sotmesa a unes normes i a l'autoritat competent. Creiem que és plenament justificada una incorporació quan aquells mots no es posseeixen en la llengua pròpia, però no es pot admetre la introducció d'una paraula forana quan se'n posseeix una en l'idioma propi. I aquests dos diccionaris que acaba d'editar el TERMCAT —*Diccionari d'oftalmologia* i *Diccionari d'otorinolaringologia*— compleixen aquests requisits: emprar adequadament els mots propis, obrir la nostra llengua als neologismes necessaris i respondre a les necessitats actuals del cada vegada més ampli camp de les especialitats mèdiques.

Malgrat la possibilitat de poder consultar els termes científics en el *Diccionari enciclopèdic de medicina*, l'especialització cada vegada més accentuada de les diferents branques de la medicina comporta mots i expressions propis de les diferents especialitats medicoquirúrgiques que són emprats pels respectius especialistes, per la qual cosa la publicació dels diccionaris no solament és de gran interès per als mateixos especialistes, sinó també per als estudiants, els correctors de textos i tothom que tingui interès en el lèxic propi de l'oftalmologia i l'otorinolaringologia. Són fruit d'un treball conjunt de lingüistes i de metges especialistes en oftalmologia i otorinolaringologia, respectivament.

Els conceptes científics han estat validats pels metges, als quals s'ha d'agrair la claredat i concisió de les definicions. L'equip de terminòlegs del TERMCAT han coordinat el treball i a la vegada han fixat la justesa lingüística que s'hi associa. En totes les entrades, a més de la definició conceptual, hi ha les equivalències castellana i anglesa i alguns sinònims, i al final dels llibres hi ha tres índexs alfabetitzats dels mots en els dos idiomes i la nomenclatura anatómica llatina de l'especialitat amb la seva equivalència en català.

Seria desitjable que aquests dos diccionaris fossin els primers d'una col·lecció que abasti altres camps de les especialitats mèdiques i de les ciències de la salut.

'Diccionari d'oftalmologia' i 'Diccionari d'otorinolaringologia'

TERMCAT. Centre de Terminologia. Barcelona:
TERMCAT. Centre de Terminologia, 2001.

Autor

Joaquim Ramis i Coris
Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears